

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-19
Besvaras senast
2021-06-02

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:744 Krigsbrott mot kvinnor och dess följder

Våldsamheterna i Tigray, ett område i norra Etiopien, har pågått sedan i vintras. Den 4 november sände landets president, fredspristagaren Abiy Ahmed, militär till Tigray under förevändning att ta kontroll över provinsen och bekämpa TPFL (Tigreanska befrielsefronten), som har stort inflytande över den i viss utsträckning självständiga regionen. Även den eritreanska armén gick in i området, vilket fick omvärlden att reagera.

Exakt vad som hänt sedan dess är svårt att veta eftersom kontakten mellan Tigray och omvärlden bröts. Reuters har dock rapporterat om systematiska våldtäkter av kvinnor, att militära styrkor från både Etiopien och Eritrea har använt hunger och våldtäkter som vapen i kriget. Man förvägrar journalister och hjälporganisationer tillträde. Det har rapporterats att sjukhus har plundrats och förstörts. Befolkningen, särskilt kvinnor och barn, utsätts för oerhörda lidanden.

Amnesty International och Human Rights Watch har lagt fram tungt vägande bevis för att krigsbrott och massakrer på civila begåtts. Människor från Tigray som lever i andra delar av världen vittnar om hur svårt det är att få tag på familj och vänner som lever i det drabbade området. De som trots svårigheter fått kontakt med sina släktingar har fått höra fasansfulla historier om hur folk blivit mördade av militär när de legat och sovit i sina sängar.

Nyhetsbyrån Reuters rapporterar att en 27-åring kvinna som hållits som fånge våldtagits av över 20 män som penetrerat hennes underliv med allehanda föremål. För Los Angeles Times berättar en ung kvinna om hur hon regelbundet blivit gruppvåldtagen av soldater från Eritrea. BBC har rapporterat om en tonårig flicka som förlorat ena handen när hon fredade sig mot en soldat. Soldaten hade tagit sig in hennes morfars hus, där han beordrat morfadern att våldta sitt barnbarn.

Det är uppenbart att våldtäkter inte är tillfälliga händelser i militära konflikter utan att de används metodiskt för att demoralisera och utplåna hela folkgruppers motstånd. Våldtäkt används som ett medel i krigföringen. Det har skildrats åtskilliga gånger under historiens gång.

Vittnesbörd om fasansfulla övergrepp upprepas, våldtäkter av kvinnor under och efter andra världskriget, under folkmordet i Rwanda, Biafrakonflikten i

Nigeria, Vietnamkriget, inbördeskriget i det forna Jugoslavien, och nyligen i Syrien och Irak. Det framgår med stor tydlighet att våldtäkter i militära konflikter inte är tillfälliga händelser utan att de används systematiskt för att demoralisera och utplåna hela folkgrupper.

Våldtagna kvinnor behandlas dessutom ofta illa av den egna utsatta folkgruppen. Raqaya al Haji, som kidnappades av Boko Haram i Nigeria, blev som 13-åring gravid med mannen som höll henne fången. När hon lyckades fly hem blev hon utstött, på grund av vad hon utsatts för.

Mottagaren av Nobels fredspris, Nadia Moradi, en yazidisk ung kvinna, tillfångatogs tillsammans med 5 000 andra tonårsflickor av IS-terrorister. Dagligen blev de våldtagna och slagna, och de såldes till andra IS-män. Bakira Hasecic, en bosnisk kvinna, berättar hur hon under en dag blev våldtagen vid tre olika tillfällen av militärpolis och tvingades se sin dotter utsättas för samma sak.

Serafina Mukakinani blev under folkmordet i Rwanda 1994 bortgift och våldtagen. Hon är den enda hittills som vittnat i en rättegång där våldtäktsmannen blivit fälld. Domen mot borgmästaren Akayesu var den första i sitt slag där någon fälldes till följd av en kvinnas vittnesmål.

Mukakinani berättar att hon vittnade därför att våldtäkter som en del av krigsföring måste få ett slut. Hon tillade: Jag var inte rädd att vittna eftersom jag visste att det var sanningen.

Även om målet mot Akayesu var en milstolpe är det över 20 år sedan domen föll. Det har tyvärr inte skett mycket sedan dess. Våldtäkter som krigsföring leder till att kvinnor och barn länge, kanske livet ut, tvingas leva med svår PTSD och andra sjukdomar. Många får sina kroppar sönderslagna eller lemlästade.

Det handlar om kvinnor som blir gravida och som av omgivningen tvingas att leva som utstötta ur den samhälleliga gemenskapen och i djup fattigdom.

Detta kunde doktor Neman Ghafouri, som miste sitt liv i kampen för yazidiska barn och kvinnor, som varit IS/Daish-terroristernas offer, vittna om. På internationella kvinnodagen deltog hon på vårt seminarium i Riksdagens tvärpolitiska nätverk mot diskriminering och förtryck i hederns namn, och i

mitten av mars berättade hon i Sveriges Radio om att barnen och de våldtagna kvinnorna/flickorna fortfarande lever under ständigt hot. Hon vädjade till Sverige att ta emot de mest utsatta flickorna och deras barn som lever under konstant hot från både sina familjemedlemmar men också Daishmedlemmar.

Samtidigt tvingas många av dem att under omöjliga förhållanden åter försöka bygga upp sina liv på den plats där de blev överfallna, våldtagna och misshandlade. Ibland bor deras våldtäktsmän bara en bit nedåt gatan. Många flickor och unga kvinnor har blivit ensamma och fått sina liv förstörda för all framtid.

Det internationella samfundet erkänner numera sexuellt våld som en företeelse ingående i militära strategier. Det ansvarsutkrävande som kvinnorna efterfrågar är avlägset. Uttrycket ”Våra kroppar, deras slagfält” ger röst åt de kvinnor som efter de övergrepp och våldtäkter de utsatts för inte kan förmå sig att tala – inte ännu.

Men rättvisa och straffansvar är krav måste återkommer och upprepas. Att kvinnors kroppar kan vara ett slagfält – ett sådant barbari måste få ett slut!

År 2018 listade FN 19 länder där kvinnor våldtagits i krig men underströk att listan inte var heltäckande. I slutet av januari i år uttryckte FN:s särskilda sändebud mot sexuellt våld i konflikter stark oro över det aktuella läget Tigray, där historien om mord och våldtäkter upprepar sig. Våldtäkt av motståndarens/fiendens kvinnor är ett av krigshistoriens billigaste och mest vedervärdiga vapen.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

1. Vilka initiativ avser Sverige som enskilt land och som medlem av EU och FN att ta för att de ansvariga i Etiopien och Eritrea ska ställas inför rätta anklagade för krigsbrott?
2. Avser ministern och regeringen att verka för att internationella rättsvårdande instanser utkräver ansvar för de systematiska våldtäkter som tigreanska kvinnor och barn utsatts för?
3. Avser ministern och regeringen att genomföra humanitära insatser för de kvinnor och barn i Tigray som utsatts för våldtäkt eller andra

- krigsbrott, och vari kommer dessa i så fall att bestå?
4. Avser ministern och regeringen att i FN lyfta frågan om de yazidiska barn och kvinnor som varit offer för IS/Daish och som lever under ständigt terroristiskt hot från såväl anhängare till IS/Daish som från den egna hederskulturen?

.....
Amineh Kakabaveh (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch